

Alvluckrarsådd
på styvaste leran leder...

roten till det goda

Höstraps kan etableras på väldigt många olika sätt. Det är den aktuella situationen i fält som avgör vilken metod som är bäst. Det kan vara plog, kultivator, gödningspridare, eller som i detta fall en alvluckrare som banar väg genom leran för höstregn och rapsrötter.

Text & Foto: Hans Jonsson,
Svensk Frötidning

Vi befinner oss strax norr om Ängelholm i Skåne, på en av de allra styvaste lerorna i Sverige. Lokalklimatet präglas av nederbördsområden som letar sig in från Atlanten och släpper rejält med regn i tid och otid. Höstsådda grödor dominerar växtföljden, men höstraps har fört en tynande tillvaro de senaste åren. Det har varit svårt att få till en bra etablering i rätt tid. Tills nu.

Söker djupet. En genomsnittsplanta med rak och fin pålrot den 28 mars 2011, etablerad den 7 augusti 2010 med alvluckrarsådd på Ulriksfält.

Comeback efter 20 år

På Ulriksfält kan lantbrukare Henrik Normann blicka ut över gårdens första höstrapsfält på över 20 år. Vintern har frusit ner bladen men går man ut i fältet och drar upp några plantor så blir intrycket något helt annat.

– Jag är verkligen ingen rapsodlare, men det här ser faktiskt riktigt bra ut, konstaterar Henrik med ett leende.

Att han nu kan stoltsera med 33 hektar prima höstraps kan han tacka alvluckrarekipaget som fick bukt med den rapstörstande leran en vecka in i augusti i fjol. Ett reklamutskick satte igång det hela.

– Jag har ofta tänkt att jag skulle vilja försöka odla höstraps igen och när jag såg hela upplägget kring alvluckraren, ja då föll jag för det direkt.

Man ska köra när det går

Utskicket kom från entreprenörerna Torbjörn Bengtsson och Tommy Ingelsson. De är väl förtrogna med förutsättningarna i trakten och bestämde sig i fjol för att satsa på ett koncept som åter skulle kunna möjliggöra en ökad höstrapsådd i bygden. Ekipaget löser de flesta problemen som är förknippade med höstraps etablering

Åter efter 20 år. Henrik Normann, Ulriksfält, inspekterar höstrapsen efter en tuff vinter. Bladen är nerfrusna men tillväxtpunkt och rot är i gott skick.

på styv, fuktig jord. Alvluckraren HE-VA Sub Tiller körs ner ordentligt under plogsulan till 40–45 cm och rötterna får fri passage ner till fukt och näring. I samband med sådden sker även radmyllning av gödning samt spridning av Mesurool.

Hög trivselfaktor. Fältet den 21 september 2010. Det står vatten i spåren, men det har ingen negativ effekt eftersom vattnet rinner rakt ner genom sprickorna som alvluckraren skapat där rapsen växer och gödningen ligger.

– Vi vet hur viktigt det är att rapsen kommer igång direkt och hur förödande sniglarna kan vara så vi ville erbjuda en helgjuten lösning, menar Tommy Ingelsson.

Och som alla vet så är det snabba ryck som gäller i början av augusti när ”allt ska hända på en gång” och rapsen ska ner i backen. GPS-styrningen är given vilket gör att ekipaget enkelt kan köras dygnet om.

Sådden skedde den 7 och 10 augusti med 4 kilo per hektar av sorten PR46W31. Mesurolen tog kål på det tidiga ofta förödande snigelangreppet, samtidigt satte drygt 50 kilo radmyllat kväve fart på plantorna.

– Rapsen fick snabbt en imponerande spikrak pålrot. Det märktes verkligen att rapsrötterna hade fritt fram ner i backen tack vare luckringen, berättar Henrik.

Tål regn

På kvällen efter sådden den 7 augusti kom det 21 mm regn följt av ytterligare 35 mm tre dagar senare. Det motsvarar sammanlagt

Alvluckrarsådd

INGEN NYHET. Har bland annat förekommit i försök och där inte kunnat visa på bättre resultat än andra etableringsmetoder.

I PRAKTIKEN. Körd med rätt upplägg, på rätt sätt, och under betingelser där etableringsmetoden drar nytta av sina mervärden – där är den mycket intressant.

SOM HELHETSGREPP. I kombination med radmyllningsaggregat för växtnäring, Mesurolespridare och GPS, kan sådden ske i princip samma dag – eller natt – efter att förfrukten skördats. Eller precis efter att halmen har bärgats.

PÅ ÄNGELHOLMSLERAN. Här möjliggör den att arealer ånyo kan bli aktuella för höstrapsådd. Den extrema lerhalten försvårar tradi-

tionell sådd: bearbetningen tar tid, plantorna står och stampar medan sniglarna finns som ett latent hot.

HOS HENRIK NORMANN, ULRIKSFÄLT. Har möjliggjort höstrapsodling efter mer än 20 års ofrivilligt uppehåll. Utvecklades fint i höstas och ser i månadsskiftet mars/april mycket lovande ut. Jämnt, lagom tjockt bestånd. Plantor med rak och djup pålrot.

FÖR SVENSK RAPSODLING. Höstrapsodlingens viktigaste moment är etableringen. Det finns väldigt många olika metoder att tillgå. Det gäller att vara flexibel och välja lämplig etableringsmetod i samband med sådd. Alvluckrarsådden är en metod som i rätt läge kan vara skillnaden mellan en bra höstraps och ingen raps alls.

nästan en månadsnederbörd på tre dagar vilket kunde medfört katastrof med en mycket finfördelad såbädd. Men inte på Ulriksfält.

– Jag tror inte att jag sett något område med stående vatten i fältet under hela hösten, vilket är ganska så otroligt, konstaterar Henrik.

I mitten av september bekämpades spillsäd av höstvetete och gräsogräs med Select. Ulriksfält har en ganska extrem växtföljd med cirka 250–300 hektar höstvetete av en total areal på 380 hektar. Det har bidragit till att renkavlen blivit ett riktigt stort problem. Men i höstrapsen går den enkelt att bekämpa med selektiva gräs herbicider, både höst och vår om det skulle behövas.

Återupprättat skamfilat rykte

Den extrema växtföljden har sin förklaring i Henriks 50 000 värp-höns vars viktigaste foderkälla är helsäd. Och med tanke på mark och klimat så ger höstvetete störst utbyte. Skördarna har stabiliserats efter många år i monokultur. Men en avbrottsgröda som höstraps måste ändå ses som synnerligen positiv. Höstraps är perfekt, men Henrik berättar att den inte har så gott rykte i trakten:

– Du sår tre år och skördar ett,

som vi brukar säga.

Men nu ökar förhoppningsvis oddsen för lyckade etableringar. Rapsen ser i månadsskiftet mars/april mycket fin ut och händer inget oförutsett så är förutsättningarna goda för en bra skörd i höst. Om grödan trots allt hade utvintrat så menar Henrik att det inte hade varit någon katastrof.

– När jag etablerar med alvluckraren får jag i vilket fall som helst en djupluckring som gör jättstora nytta på mina jordar.

Sammanlagt sådde Torbjörn och Tommy cirka 250 hektar med sin alvluckrarsådd. De flesta hektaren är liksom Ulriksfält helt nya rapsarealer eller fält som odlats med raps för länge sedan men som åter berikats med höstraps. Fälten sådda i rätt tid ser bra ut och sammantaget ser det lovande ut inför hösten. «

Tyglar tunga jordar.

HE-VA Sub Tiller alv-luckrare med gödnings-, utsädes- och Mesurolespridare. Traktor utrustad med GPS. Ett helgjutet koncept. Foto: Tommy Ingelsson.

